

Desenvolupament d'una estratègia per al Massís de les Gavarres a partir de la interacció dels principals actors del territori.

Conclusions del Taller realitzat els dies 15 i 16 de Març del 2017 al
Museu del Suro de Palafrugell (Baix Empordà)

Les Gavarres, juny 2017

**Oficina Catalana
del Canvi Climàtic**

**Consorci de
les Gavarres**

Resum executiu	2
Context	4
Objectius	5
Plantejament	6
Fases del procés	6
Grups de treball	11
Resultats	13
Propòsit del taller i principis de treball	13
Resultats assolits pels grups	14
Grup 1: Gavarres vives	15
Grup 2: Gavarres com a model internacional de pacte pel patrimoni natural i cultural	17
Grup 3: Gavarres vives - salut plena	21
Grup 4: Massís Viu - Proper - Reconnectat	23
Grup 5: Per unes Gavarres sostenibles ecològicament i econòmicament	26
Resultats comuns als 5 grups de treball	29
Conclusions	31
Annex I: Resum entrevistes	33
Annex II: Material gràfic (document a part)	41

Resum executiu

El document que aquí es presenta persegueix tres objectius principals:

- A. Descriure el disseny del taller i explicar què hi va succeir.
- B. Exposar els resultats generats pels participants en el transcurs del taller.
- C. Apuntar possibles vies de continuïtat a partir dels resultats obtinguts.

Seguint la metodologia de Coperfield per a la identificació d'escenaris de futur, el taller es va dissenyar en base a cinc grans fases descrites a l'apartat "fases del procés".

Aquest disseny en cinc fases responia a la voluntat d'assolir els següents objectius durant el desenvolupament del projecte:

1. Fer emergir els diferents punts de vista i sensibilitats respecte la realitat de les Gavarres.
2. Introduir els participants en un clima i una manera de fer caracteritzats pels valors de no judici, escolta activa, curiositat i disponibilitat cap a l'altre.
3. Permetre que el grup de treball identifiqués les inquietuds i valors que comparteixen per tal de construir a partir d'aquí una direcció de treball compartida.
4. Trencar amb els apriorismes, diagnòstics i prejudicis que tot sistema genera en les relacions entre els seus membres.
5. Generar l'espai propici per a crear noves relacions entre els participants.
6. Fer treballar els participants a partir d'una actitud de gosadia i confiança vers allò que es pot fer. Sense el contrapès del que ha funcionat fins ara o del que és acceptat per la cultura del sistema.
7. Acompanyar els participants a través d'un procés que els permetés prendre consciència de com i quan cadascun d'ells pot aportar els seus recursos (siguin del tipus que siguin).
8. Donar eines als participants per aterrar les seves iniciatives en accions concretes que compleixin les condicions per a ser executades a curt i mig termini.

Els participants, van treballar en 5 escenaris de futur dels que es desprenen 8 aspectes comuns a tots ells i que podrien ser considerats els fonaments d'un procés de transformació del Massís de les Gavarres:

1. Desenvolupar un model de governança compartida
2. Desenvolupar una marca que comuniqui i impulsi la proposta de valor de Gavarres
3. Desenvolupar productes turístics innovadors que pivotin sobre la triada natura-cultura-salut d'aquest territori surer únic
4. Desenvolupar les condicions necessàries per fer néixer iniciatives transversals entre els diferents actors que conformen la realitat de les Gavarres
5. Incentivar l'associacionisme entre els propietaris forestals de Gavarres
6. Dissenyar un marc normatiu que impacti en l'ordenació, conservació i desenvolupament sostenible del territori.

7. Desenvolupar les condicions per convertir les Gavarres en un generador de coneixement, innovació i desenvolupament d'iniciatives
8. Foment de la producció i gestió agroforestal (suro, productes fustaners, vinya, caça,...)

En la mateixa línia, els atributs per als escenaris de futur que van ser considerats més rellevants i consensuats varen ser:

- Governança compartida
- Economia circular
- Sostenible
- Suro com a element diferenciador
- Divulgatiu
- Proximitat
- Turisme actiu
- Paisatge cultural
- Finançable i autosostenible
- Participat i integrador

La conclusió, com gairebé sempre que es tracta d'un repte sistèmic, és que es requereix d'una transformació, d'una recomposició forçosament gradual de recursos i relacions, més que d'una actuació aïllada.

Es proposa doncs donar resposta a les propostes co-creades pels participants a partir de l'establiment d'un espai de trobada multisectorial on poder imaginar, discutir, projectar i provar aquestes iniciatives.

Idealment aquest espai hauria de contenir i permetre:

- Metodologies àgils de desenvolupament de projectes.
- Un lideratge distribuït que habiliti tots els actors.
- Assegurar que els resultats i aprenentatges són a disposició de tothom.
- Establir paràmetres senzills de governança que permetin arribar a acords de forma àgil amb aquells actors interessats.
- Autonomia màxima dels actors per pactar entre ells superant així una regulació centralitzada que freni l'escalabilitat i la innovació.

Context

Una de les polítiques de mitigació que és més coneguda per part de la ciutadania té a veure amb la capacitat d'embornal de CO₂ dels boscos. Tant és així que les Nacions Unides disposen d'un programa específic a nivell mundial, l'UN-REDD Programme (United Nations Collaborative Programme on Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries).

El plantejament gira entorn l'aplicabilitat d'un programa d'aquesta mena a Catalunya, un país on, en paraules del Dr. Martí Boada, "aviat les alzines baixaran pel carrer Balmes". No és gens exagerada aquesta afirmació: quasi bé el 61% de la superfície del Principat és forestal – més que Suïssa – i, d'aquesta, 1.314.388 hectàrees ho són de bosc. Una extensió que suposa quasi el 40% de la superfície de Catalunya. Només en el període de temps comprès entre els inventaris forestals de l'any 1993 i de l'any 2005, la superfície dels boscos s'ha incrementat en un 13%. Disposem de 874 milions de peus amb una capacitat d'embornal mitjana de 1.04 tones de carboni per hectàrea i any.

Davant d'aquesta realitat no tindria cap mena de sentit promoure campanyes de reforestació de l'estil "Planta un arbre i salva el planeta"; entre d'altres, perquè el país es reforesta tot sol arran de l'abandonament progressiu de camps de conreu i pastures. El problema no està, doncs, en la manca de boscos; però tampoc en l'excés de massa boscosa. El problema rau en l'absència d'una gestió forestal que millori la capacitat d'embornal i la resiliència d'aquests boscos als impactes del canvi global i del canvi climàtic en particular.

La manca de rendibilitat dels boscos, que en un 80% pertanyen a propietaris privats, ha portat com a conseqüència l'amuntegament de milers de tones de combustible que, any rere any, s'acumulen per les serralades del país. Uns boscos menys productius, de marcat caràcter mediterrani i, per tant, més vulnerables als incendis forestals. I no només això, sinó que tal i com recullen nombrosos articles científics i els treballs realitzats en el marc del projecte Life12 ENV/ES/000536 MEDACC (Adaptant la Mediterrània al Canvi Climàtic), l'abandonament rural i la progressiva aforestació d'antics terrenys agrícoles té com a conseqüència una reducció en els cabals de les capçaleres de rius com la Muga o el Ter, reducció que s'afegeix a la derivada per l'increment de la temperatura i la irregularitat pluviomètrica en el període 1950-2013.

Aquest és el context dels projectes d'adaptació en prevenció d'incendis: una contribució a la millora en la resiliència dels nostres boscos, a la reducció de la vulnerabilitat de les masses forestals davant els impactes del canvi climàtic.

Efectivament, la sequera i els incendis forestals són els dos impactes observats i més estudiats del canvi climàtic, conjuntament amb les plagues –menys estudiades–. De fet, i si bé és cert que l'efectiva actuació dels mitjans d'extinció d'incendis ha permès reduir el nombre d'hectàrees cremades, no així el nombre d'incendis; allò més preocupant, emperò, és que es generen incendis de grans proporcions i que es propaguen per les capçades. Aquest fou el cas de l'incendi de l'Alt Empordà de l'estiu del 2012. Un augment del risc d'incendi forestal provocat per l'increment progressiu i gradual de la temperatura, la reducció en la disponibilitat dels recursos hídrics, i l'augment i intensitat de la durada dels períodes de sequera. Alhora, el procés d'acumulació i d'augment de la continuïtat del combustible forestal degut a l'abandonament de la gestió agrícola i silvopastoral al territori, són factors que també incrementen el risc d'incendi forestal; així, doncs, el canvi climàtic i el canvi global

juguen un paper determinant en la vulnerabilitat dels nostres boscos als grans incendis forestals (GIF).

En aquest context l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic i el Consorci de les Gavarres varen iniciar un procés que, centrat en el Massís de les Gavarres com a prova pilot, permetés una revisió de les accions que s'estan portant a terme actualment i a la vegada, plantejés escenaris de futur transformadors per a la realitat de les Gavarres.

D'aquesta manera es va iniciar un procés d'entrevistes amb diferents actors que fossin representatius de l'àmbit públic, civil, empresarial, acadèmic, de la gestió forestal i la propietat forestal a l'entorn de les Gavarres.

El procés d'entrevistes (vegeu Annex I en el present informe) va permetre seleccionar, convocar i convèncer una trentena de participants per assistir a un taller de dos dies en el que un conjunt d'empresaris (turisme, vi, suro,...), propietaris forestals, treballadors públics, emprenedors, científics, alcaldes i bombers varen estar dissenyant escenaris de transformació per a unes Gavarres de l'any 2025 així com els respectius plans d'acció per a fer-los possibles.

Objectius

Tal i com ha estat comentat en l'explicació de context, els objectius del projecte versaven sobre la necessitat d'articular estratègies i accions entre els diferents actors que conformen la realitat de les Gavarres per tal de reduir la vulnerabilitat del Massís tot repensant el model de gestió del territori.

No obstant, el més rellevant en aquest informe és explicar quins eren els objectius del procés iniciat amb les entrevistes prèvies i finalitzat amb el taller dels dies 15 i 16 de març.

D'aquesta manera, el disseny del procés (des del contingut de les entrevistes fins a les dinàmiques plantejades en els dos dies de taller) anaven encaminades a:

1. Fer emergir els diferents punts de vista i sensibilitats respecte la realitat de les Gavarres.
2. Introduir els participants en un clima i una manera de fer caracteritzats pels valors de no judici, escolta activa, curiositat i disponibilitat cap a l'altre.
3. Permetre que el grup de treball identifiqués les inquietuds i valors que comparteixen per tal de construir a partir d'aquí una direcció de treball compartida.
4. Trencar amb els apriorismes, diagnòstics i prejudicis que tot sistema genera en les relacions entre els seus membres.
5. Generar l'espai propici per a crear noves relacions entre els participants.
6. Fer treballar els participants a partir d'una actitud de gosadia i confiança vers allò que es pot fer. Sense el contrapès del que ha funcionat fins ara o del que és acceptat per la cultura del sistema.
7. Acompanyar els participants a través d'un procés que els permetés prendre consciència de com i quan cadascun d'ells pot aportar els seus recursos (siguin del tipus que siguin).
8. Donar eines als participants per aterrar les seves iniciatives en accions concretes que compleixin les condicions per a ser executades a curt i mig termini.

Plantejament

El treball dels participants partia d'unes premisses bàsiques inicials, validades durant la fase del procés d'entrevistes:

- **Es tracta d'un problema sistèmic.** No hi ha una única causa que hagi conduït a la situació actual, sinó un conjunt d'aquestes.
- **Cap agent aïllat té totes les claus de la solució.** Tot i que la protecció del bosc es considera d'interès general, una bona part del territori en qüestió és de propietat privada. No hi ha per tant un únic responsable de reduir la vulnerabilitat dels boscos contra incendis, per la qual cosa és necessària la col·laboració entre els diversos agents públics i privats implicats.
- **No hi ha una solució evident ni un referent clar.** La situació de vulnerabilitat no és exclusiva dels boscos de Catalunya, sinó que situacions similars tenen lloc així mateix en altres territoris.
- **Les respostes purament racionals no són efectives.** Com en moltes situacions d'aquestes característiques, els arguments purament racionals a favor d'una solució (en aquest cas, reunir els recursos per fer possible les actuacions que redueixin la vulnerabilitat) no són suficients per mobilitzar els agents que en teoria estarien interessats en propiciar aquestes condicions. Altrament, la situació ja s'hauria resolt, perquè els arguments racionals a favor d'una actuació són prou coneguts.
- **Les respostes purament emocionals no són sostenibles.** És possible que una campanya tradicional de sensibilització aconseguís recursos per a una actuació puntual, però difícilment per a les actuacions sostingudes en el temps que són necessàries en aquest cas.

Fases del procés

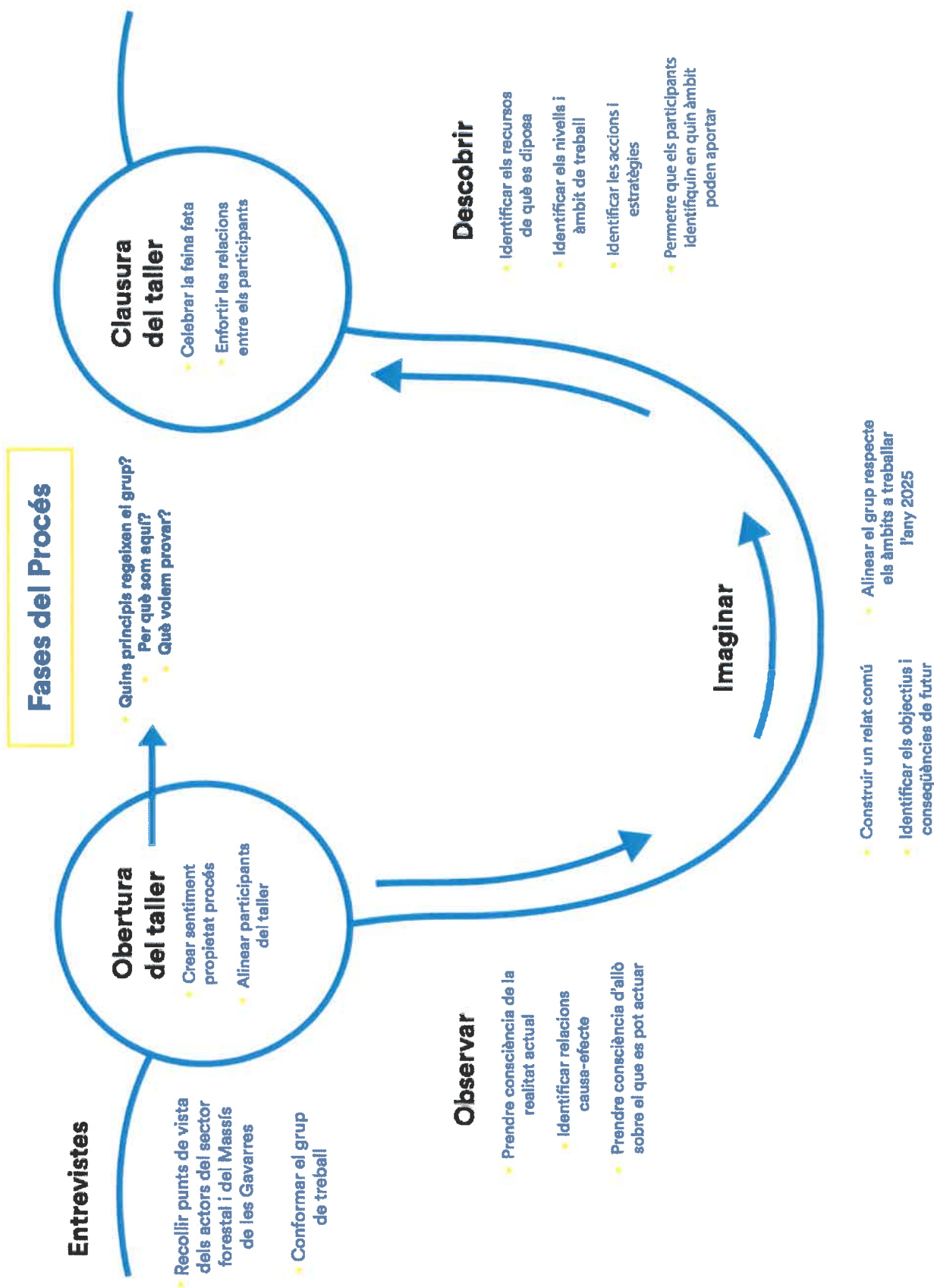
Per tal d'assolir els objectius descrits es va plantejar una seqüència de dinàmiques que permetessin al grup produir de forma co-creada continguts d'alta qualitat i rellevància en la realitat del Massís de les Gavarres.

Era doncs primordial que el grup comptés amb l'ambient i l'espai necessaris i alhora disposés de les eines i metodologies escaients en cada cas.

En conseqüència, per aconseguir aquests objectius, es va dissenyar un procés en cinc fases:

1. Una primera fase d'**entrevistes** on recollir els punts de vista dels diferents actors que operen en la realitat de la gestió forestal, i més concretament en el Massís de les Gavarres. El resultat final d'aquestes entrevistes va ser un informe resum amb les principals aportacions dels entrevistats (Annex I) que es va distribuir com a punt de partida per al treball conjunt al taller.
2. Una primera part del taller de dos dies centrada en treballar l'**alineament** dels participants respecte la intenció del taller, les conseqüències que es volien provocar i els principis i valors que havien de regir el treball en equip durant els dos dies de taller.

3. Una segona part del taller en la que els participants s'enfocaven en **observar la realitat** actual del Massís de les Gavarres per tal d'identificar patrons històrics, relacions sistèmiques causa-efecte, incerteses i certeses de futur i aquells aspectes que es consideren susceptibles de ser transformats o que per contra requereixen adoptar posicions adaptatives.
4. Una tercera part del taller en la que el grup de treball va poder **imaginar** diferents escenaris de futur per al 2025 i identificar d'aquesta manera els objectius i conseqüències de futur que el grup volia assolir.
5. Per últim, un espai on els participants van poder identificar els àmbits de treball a desenvolupar per tal d'assolir els **objectius i conseqüències** desitjades. En aquesta última part del taller, es va demanar als assistents que desenvolupessin aquelles accions i estratègies que consideressin necessàries, que les ordenessin de forma seqüencial en el temps i que determinessin els factors d'èxit i reptes a superar.

Fase	Entrevistes	Obertura del taller	Observació
Durada	2 mesos	Mig matí dia 1	Mig matí dia 1
Objectiu	- Recollir punts de vista dels actors del sector forestal i del Massís de les Gavarres	- Alinear els participants del taller respecte l'objectiu d'aquest i els principis de relació del grup - Crear sentiment de propietat del procés entre els participants	- Prendre consciència de la realitat actual del Massís de les Gavarres - Identificar relacions causa-efecte - Concebre la realitat a tractar com a un sistema - Prendre consciència d'allò sobre el que es pot actuar
Metodologia	- Entrevistes presencials amb una pauta de preguntes homògena	- Conversa a 2 - Dibuix de cares. Quina màscara vols portar? - I DO ART	- Dinàmiques de co-creació divergent en grups petits

Fase	Imaginar	Descobrir 1	Descobrir 2
Durada	Tarda dia 1	Mig matí dia 2	Mig matí dia 2
Objectiu	- Construir un relat comú dins el grup de treball - Alinear el grup respecte els àmbits a treballar - Imaginar possibles escenaris al Massís de les Gavarres l'any 2025 - Identificar què es pot transformar - Identificar els objectius i conseqüències de futur que el grup vol assolir al Massís de les Gavarres l'any 2025	- Prendre consciència dels elements que són necessaris i possibles - Alinear el grup respecte les línies de treball a desenvolupar - Alinear el grup respecte els atributs a preservar a través de les estratègies futures	- Identificar els recursos de què es disposa - Buscar el compromís dels participants respecte el que han plantejat
Metodologia	- Golden Circle - Construcció del propòsit - Dibuix del país - Article de premsa	- Dinàmiques de co-creació divergent en grups petits - Dotmocracy	- Gameplan en versió divergent

Fase	Descobrir 3	Descobrir 4	Exposició de resultats i clausura del taller
Durada	Tarda dia 2	Tarda dia 2	Tarda dia 2
Objectiu	- Identificar els nivells i àmbit de treball necessaris per assolir els objectius establerts - Identificar les accions i estratègies necessaris per assolir els objectius establerts - Temporalitzar les accions - Permetre que els participants identifiquin en quin àmbit poden aportar i, alhora, capturar valor per als seus legítims interessos	- Identificar i prendre consciència dels reptes a superar per tal de portar a terme les estratègies plantejades. - Identificar i prendre consciència d'aquells elements que ajudaran a la bona marxa i èxit del projecte.	- Celebrar la feina feta - Generar sentiment d'orgull i propietat - Identificar el substrat comú entre tots els grups de treball - Enfortir les relacions entre els participants - Agrair l'esforç i prendre compromisos per al futur immediat
Metodologia	- Gameplan versió convergent	- Gameplan versió convergent	- Exposició de resultats - Check Out

Grups de treball

A continuació es relacionen els 5 grups de treball constituïts per treballar en paral·lel diferents escenaris de futur per al Massís de les Gavarres l'any 2025.

La conformació d'aquests equips de treball es va fer de manera que en cadascun dels equips hi hagués la màxima mixtura d'actors en representació dels diferents àmbits que conformen la realitat de les Gavarres (Administració pública, propietat privada, acadèmia i societat civil).

Grup 1 - Gavarres Vives	
Bàrbara Hallé	Presidenta Costa Brava Hotels
Eloi Madrià	Representant Consell Cooperació Consorci
Annaïs Pascual	Directora Cooperativa Idària
Marc Castellnou	Cap de l'àrea del grup d'actuació forestal (GRAF) dels bombers de la Generalitat de Catalunya
Juliana Mutis	Sòcia fundadora de Minka Dev
Oriol Armet	Gerent del Consorci de les Gavarres
Grup 2 - Gavarres model internacional de pacte pel patrimoni natural i cultural	
Carles Castell	President Europarc i d'oficina de la Diputació de Barcelona
Joan Puig	President AECORK (patronal del suro)
Oriol Granyer	Tècnic patrimoni natural Consorci Gavarres
Salvi Casas	Alcalde Cruïlles, Monells, Sant Sadurní de l'Heura
Sandra Torras	Propietaria forestal de les Gavarres
Pilar Llorens	Grup d'hidrologia superficial i erosió IDAEA - CSIC
Grup 3 - Gavarres Vives, Salut Plena	
Eduard Plana	Responsable àrea incendis forestals del CTFC
Juan Luis Abián	Director-gerent del Centre de la Propietat Forestal (CPF)
Gabriel Borràs	Oficina Catalana del Canvi Climàtic de la Generalitat de Catalunya
Marc Marí	Cap de l'Àrea de Medi Ambient Diputació de Girona
Maria Piferrer	Tècnica patrimoni cultural Consorci Gavarres
Paolo Manzin	Gerent Eccociwine i Patró NaEP Foundation

Grup 4 - Massís Viu, proper i reconnectat

Xevi Puig	Director Parc de la Zona Volcànica de la Garrotxa
Martí Franch	Consultor paisatgista
Fermí Santamaria	President Consorci de les Gavarres
Kathrin Schmidhauser	Propietària Turisme Rural i propietària forestal
Marc Vilahur	President Xarxa Custòdia Territori i Director Fund. Emys
Xavier Albertí	President DO Empordà
Albert Duch	Tècnic Patronat Turisme Costa Brava
David Meya	Responsable de l'Àrea de Recursos Forestals de Girona de la Generalitat de Catalunya

Grup 5 - Per unes Gavarres sostenibles ecològicament i econòmicament

Albert Hereu	Gerent de l'ICSURO
Enric Bisbe	Tècnic patrimoni natural del Consorci Gavarres
Francesc Cano	Responsable mobilització biomassa del Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya
Francesc Gallart	Grup d'hidrologia superficial i erosió IDAEA - CSIC
Joan Botey	Propietari Turisme Rural i propietari forestal
Martí Vallés	Alcalde Cassà de la Selva

Resultats¹

Propòsit del taller i principis de treball

Un dels primers objectius era la construcció del grup per a poder enfocar el treball vers una direcció i uns objectius determinats. L'eina inicial per assolir aquest objectiu va ser el "I DO ART" (acrònim en anglès de *Intention, Desired Outcomes, Agenda, Rols&Rules* i *Time*).

Confrontat el grup amb aquesta eina, aquests van ser els resultats sobre Intencions (*Intentions*) i conseqüències desitjades del taller (*Desired Outcomes*):

Intencions i conseqüències desitjades		
Conèixer visions diferents de la realitat a les Gavarres	Ampliar l'àmbit del pla estratègic	Transferir els coneixements de l'acadèmia a la realitat
Alinear-nos	Construir discurs	Connectar diferents realitats
Buscar la sostenibilitat del massís de les Gavarres	Transmetre la urgència d'actuar	Trobar sinèrgies
Convince'm sobre la possibilitat d'altres vies per salvar el massís més enllà de la que jo veig	Sociabilitzar la cultura local	Innovar i experimentar
Tocar de peus a terra	Connectar nucli i perifèria	Recuperar el suro de les Gavarres
Canviar les coses	Trobar solucions als problemes que generem	Repensar el massís de les Gavarres
Trobar oportunitats	Contrastar pràctiques amb altres actors del massís de les Gavarres	Trobar valor afegit
Tenir una mirada més holística	Ampliar visions	Incorporar binomi natura-cultura
Regular l'ús social del massís de les Gavarres	Aprendre dels altres participants	Prioritzar davant una eventual presa de decisions en una situació d'emergència

De la mateixa manera, el grup també va acordar en un primer moment els principis que havien de regir la relació entre ells en el transcurs del treball durant els dos dies de taller. Es van acordar els següents:

Principis del Grup			
Concisos	Concrets	Disruptius	Qüestionant-ho tot
Constructius	Solidaris	Respectuosos	Buscant la reciprocitat
Empàtics	Parlant clar	Generosos	Confiats
Oberts	Realistes	Provocatius	

¹ La informació d'aquest apartat es presenta tal i com els participants del taller van expressar-la.

1. Propòsits del grup i principis de treball

Realitats i patrons històrics

- Desconnexió de la societat amb el Massís de les Gavarres
- Desconnexió del sector turístic
- Desconnexió de l'economia circular
- Territori poc desenvolupat
- Existeixen molts actors però sense ordre
- Existeix un ens de governança
- És un territori surer únic

Grup 1: Gavarres Vives

"Un espai per viure-hi, per viure'n i per viure'l gràcies a la generació d'una nova economia local més diversificada i de major valor afegit"

Atributs escenaris de futur

- Conservació
- Reconnectar
- Governança compartida
- Resiliència
- Identitat del Territori Surer
- Valor afegit
- Autosostenibilitat

Certeses transformables

- Potencial del sector vitivinícola
- Gestió forestal
- Nous propietaris desconn. de la realitat forestal
- Població envellida
- Augment microeconomia
- Augment del coneixement
- Parcel·lació de les finques

Certeses a les que adaptar-se

- Es cremarà
- Clima àrid
- Canvi de paisatge

Incerteses transformables

- Economia verda/ Economia circular
- Valorització del suro
- Parc temàtic
- Ús de la biomassa
- Aparició de nous actors
- Activitats més sostenibles
- Nou model de governança

Incerteses a les que adaptar-se

Paraules Clau

Societat
Territori
Propietat Forestal
Turisme
Marca
Evitar
Proposta de valor
Persones
Suro
Equilibri
Visió Integral i no centralitzada

2. Pla d'Acció

Grup 1: Gavarres Vives

"Un espai per viure-hi, per viure'n i per viure'l gràcies a la generació d'una nova economia local més diversificada i de major valor afegit"

Recursos i grups d'interès:

- Coneixement en comunicació i màrqueting
- Coneixement sobre el suro
- Generalitat
- Ajuntaments
- Consells comarcals
- Diputació
- Fundació Nando - Elsa Peretti
- Focus Englehorn
- Associacions propietaris
- Federació Agents de Defensa Forestal (ADF)
- Associació de turisme rural
- Associació Costa Brava Hotels
- Patronat Turisme Costa Brava
- Associació de càmpings de Girona
- Mitjans de comunicació
- Agents de gestió cultural
- FOEG
- PIMEC
- Cambra de comerç
- Retecork
- Icsuro
- Aecork

Reptes a superar

- Increment del 50% en les aportacions públiques al Consorci

Reptes a superar

- Consolidació i reforç de l'equip tècnic del Consorci

Factors d'èxit

- Consolidació i reforç de l'equip tècnic del Consorci
- Generació d'ingressos amb els nous productes agroforestals i turístics

Objectius i conseqüències desitjades

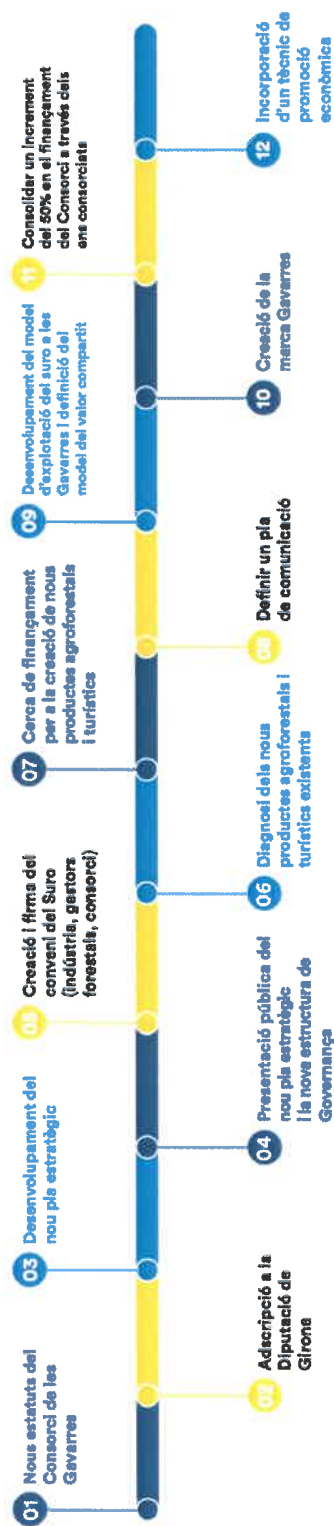
- Estructurar un model de governança compartida
- Actualitzar la normativa que afecta al massís (nou pla especial)
- Desenvolupar un pla estratègic sobre conservació, ordenació, recerca, educació i desenvolupament
- Creació de la marca Gavarres
- Vincular indústria + conservació del territori + explotació forestal a partir del model de valor compartit
- Dissenyar productes de turisme sostenible a les Gavarres
- Dissenyar una oferta de productes agroforestals
- Desenvolupar un pla de comunicació

3. Accions

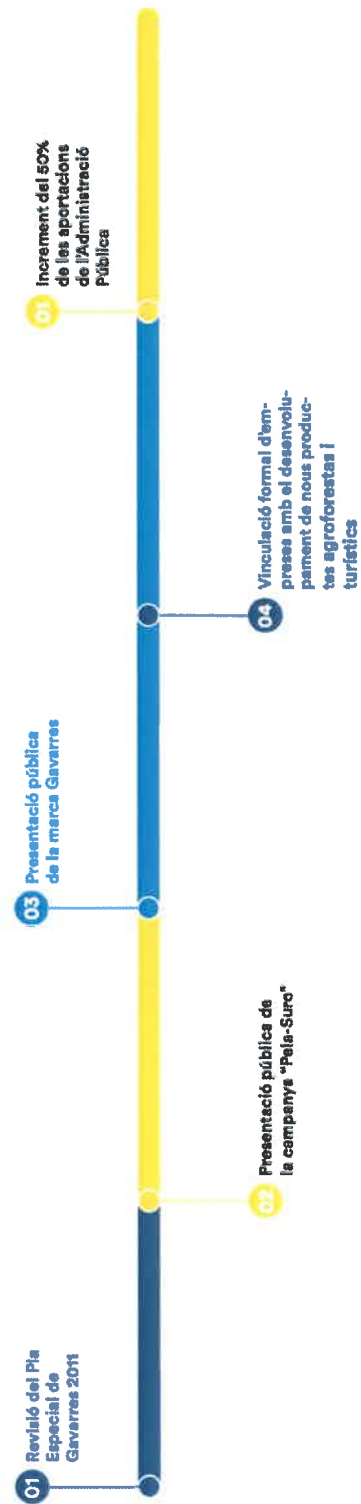
2017

Grup 1: Gavarres Vives

"Un espai per viure-hi, per viure'n i per viure's gràcies a la generació d'una nova economia local més diversificada i de major valor afegit"

2018/2019

1. Propòsits del grup i principis de treball

Realitats i patrons històrics

- Nous usos i tipologies de residents en masies
- Pèrdua de biodiversitat
- Última generació de propietaris vinculats a les finques
- Confusió d'ens (múltiples actors)
- Incipient i creixent associacionisme dels propietaris forestals
- Consolidació de l'espai protegit
- Baixa rendibilitat, sense ajuts no es treballa el bosc
- Manca de recursos per a la gestió
- Increment incontrolat ús públic bosc
- Desequilibris (senglar, flora invasora...)
- Precarietat laboral en certs sectors d'aprofitament dels recursos forestals
- Oportunitats d'iniciatives privades
- Naturalització sense precedents en les darreres dècades
- Molt patrimoni cultural que cal posar en valor
- Decalimnt forestal - canvi global (clima i usos)
- Dificultat per mantenir xarxa camins
- Reducció de cabals

Atributs escenaris de futur

- Suro
- Paisatge Cultural
- Valors Naturals
- Economia circular
- Turisme actiu
- Sinèrgies
- Excel·lència

Certes transformables

- Predomini dels usos forestals
- Més ús públic
- Increment del valor del patrimoni cultural
- Canvis en el paisatge: homogeneització i pèrdua d'habitants
- Reducció d'aigua blava
- Increment del coneixement

Certes a les que adaptar-se

- Canvi en la tipologia de propietaris
- Augment de la temperatura
- Increment del risc d'incendis
- Més ús públic

Incerteses transformables

- Marc polític
- Inversió pública
- Suport social a l'ENP
- Demanda de la biomassa
- Evolució del mercat del suro
- Capacitat de transferir el coneixement a la gestió

Incerteses a les que adaptar-se

- Canvi del règim pluviomètric

Grup 2: Gavarres Model Internacional

"Gavarres com a model internacional de pacte pel patrimoni natural i cultural amb utilitat socio-econòmica"

2. Pla d'Acció

Grup 2: Gavarres Model Internacional

"Gavarres com a model internacional de pacte pel patrimoni natural i cultural amb utilitat socio-econòmica"

Recursos i grups d'interès:

- Coneixement sobre actius culturals i patrimonials
- Anàlisi sobre governança
- Planificació finques
- Estudi LIFE sobre el suro
- Estudi prevenció d'incendis
- Ajuntaments
- Associacions propietaris
- Patronat Turisme Costa Brava
- FOEG
- PIMEC
- Cambra de comerç
- Retecork
- Icsuro
- Aecork

Reptes a superar

- Implicació de la propietat forestal
- Capacitat real de recuperació de l'agricultura
- Transparència en les dades existents

Reptes a superar

- Capacitat de revertir la taxa turística
- Augment dels recursos tècnics del Consorci de les Gavarres
- Resultats del projecte LIFE Suro

Factors d'èxit

- Capacitat d'avaluació i difusió de l'impacte (Observatori)
- Lideratge del Consorci de les Gavarres
- Imatge de marca
- Suport social
- Entorn socio-econòmic favorable
- Mobilització dels actors implicats

Objectius i conseqüències desitjades

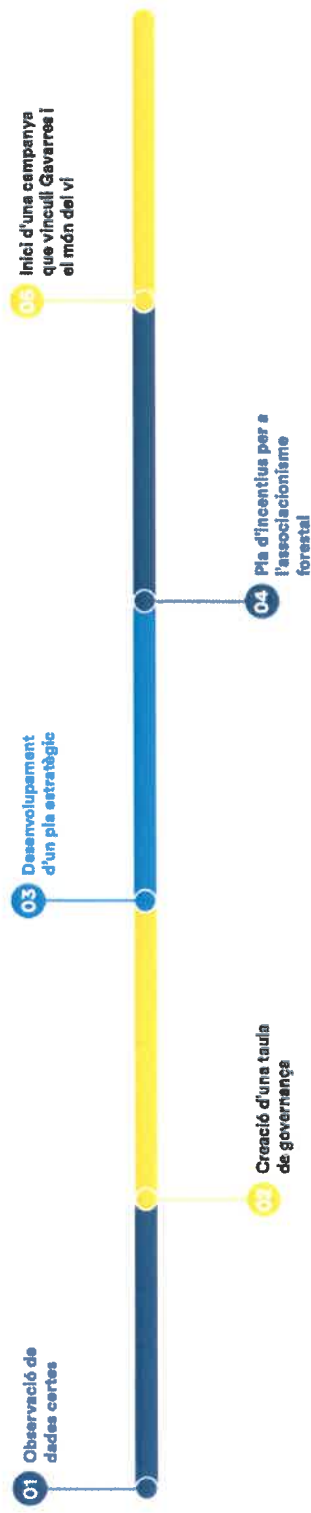
- Retorn econòmic per a la gestió del territori
- Millorar la qualitat del suro produït a les Gavarres
- Assolir reconeixement internacional a través de l'excel·lència
- Incrementar la superfície agrícola
- Incrementar la superfície forestal gestionada
- Incrementar els paquets turístics de valoració del territori

3. Accions

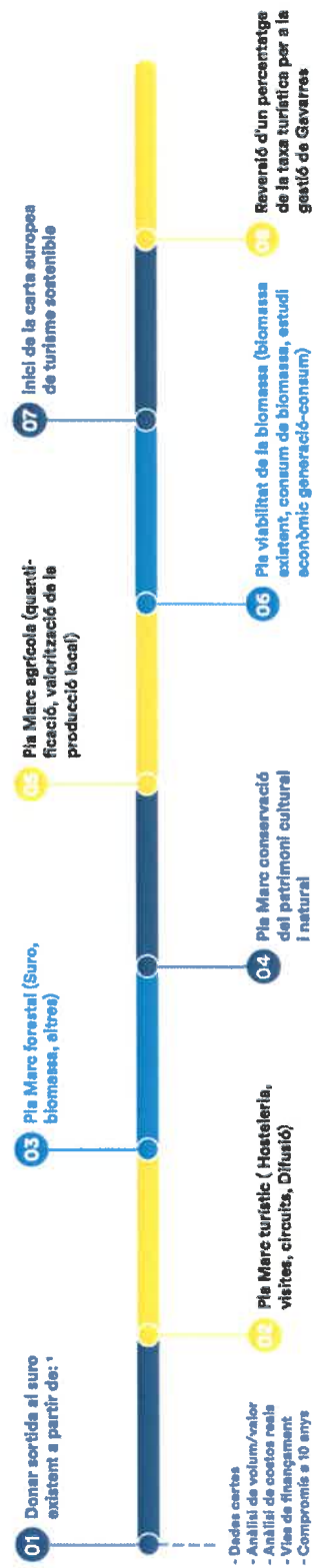
2017

Grup 2: Gavarres Model Internacional

"Gavarres com a model internacional de pacte pel patrimoni natural i cultural amb utilitat socio-econòmica"

2018

1. Propòsits del grup i principis de treball

Realitats i patrons històrics

- Factor illa del massís
- No rendibilitat del bosc (ús social i turístic si però no reverteix en la gestió forestal)
- Abandonament patrimoni natural i cultural
- Taxa turística
- No existeix una percepció del valor en la provisió de serveis ambientals del massís
- Contrast meteorològic fred/calor - sequera/aiguats
- Naturalització sense precedents en les darreres dècades
- Percepció que la realitat del canvi climàtic ja és aquí (defoliació)
- Propietat privada
- Preservar natura del massís (pro-ducte de qualitat)
- Contrastos en la freqüentació del massís

Atributs escenaris de futur

- Divulgatiu
- Divers
- Participat
- Finançable
- Sostenible
- Integrador
- Consensuat

Grup 3: Gavarres Vives-Salut Plena
"Gavarres vives, salut plena per a qui les viu i qui les treballa. Comuniquem, col·laborem, ens coordinem i compartim coneixement"

Paraules Clau

Resiliència

Comunicació amb actors clau

Productes Locals

Marca

Regulació ús públic

Persones

Valorització

Productes Innovadors

Simbiosi ciutat-rural

Certeses transformables

- Inversió pública
- Increment de l'ús social i turístic
- Increment de vinyes al massís
- El suro continuarà tapant els millors vins del món
- Més demanda de biomassa

Incerteses transformables

- Que hi hagi el Gran Incendi al massís
- Recuperar el mosaic agroforestal
- Recuperació patrimoni cultural
- Canvi en la percepció dels serveis que ofereixen les Gavarres
- Taxa en el rebut de l'aigua
- Reversió de la taxa turística

Certeses a les que adaptar-se

- Propietat privada del massís
- Factor illa
- Increment de les precipitacions per 1m²/dia
- Increment de la temperatura / Incendis
- Increment de les plagues

Incerteses a les que adaptar-se

2. Pla d'Acció

Grup 3: Gavarres Vives-Salut Plena

"Gavarres vives, salut plena per a qui les viu i qui les treballa. Comunicuem, col·laborem, ens coordinem i compartim coneixement"

Recursos i grups d'interès:

- Coneixement en gestió forestal
- Coneixement en gestió aigua
- Capacitat tècnica i de gestió
- Coneixement gestió i patrimoni cultural
- Coneixement en comunicació i difusió de continguts
- Generalitat
- Ajuntaments
- Consells comarcals
- Diputació
- Fundació Nando - Elsa Peretti
- Focus Englehörn
- Associacions propietaris
- Federació Agrupacions de Defensa Forestal (ADF)
- Associació de turisme rural
- Associació Costa Brava Hotels
- Patronat Turisme Costa Brava
- Grups excursionistes
- Grups esportius
- Indústria del suro

Reptes a superar

- Taula d'actors representativa i operativa
- Implantació de taxes

Reptes a superar

- Adaptació marc legal
- Adequació de les línies elèctriques

Objectius i conseqüències desitjades

- Promoció de la vinya
- Control de la plaga del corc del suro
- Creació marca Gavarres
- Creació d'una taula d'actors
- Nous mecanismes de finançament
- Ordenar l'ús social del massís
- Increment de la superfície forestal gestionada
- Millora de la connectivitat
- Recuperació i manteniment del patrimoni cultural
- Implicar la població
- Crear productes de turisme sostenible
- Incrementar la demanda local de biomassa

Factors d'èxit

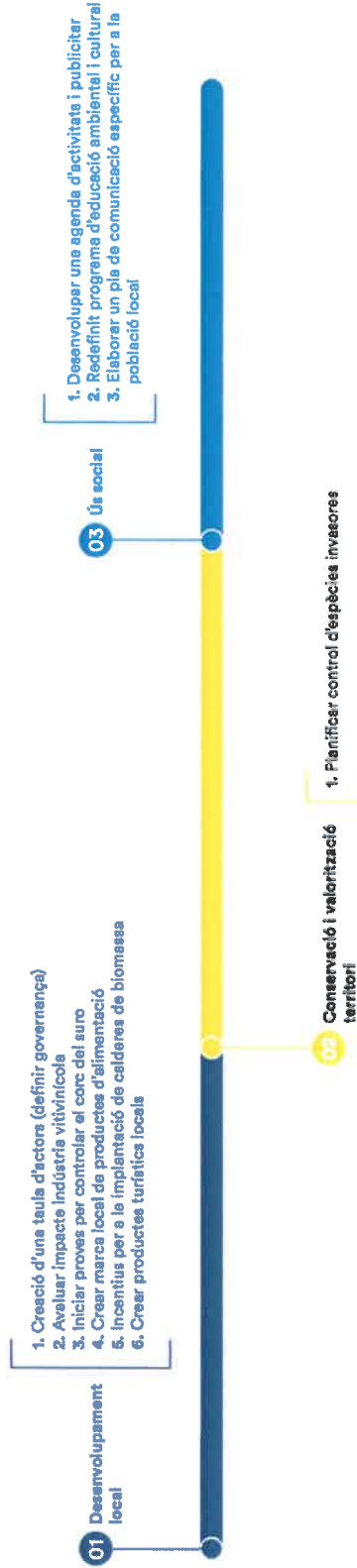
- Capacitat de convenciment per involucrar a tothom
- Aconseguir que la taxa turística tingui un retorn al territori
- Fer factible i simple la implantació de noves activitats (vinya com exemple)
- Avaluar i aplicar mesures correctores segons els resultats

3. Accions

2017

Grup 3: Gavarres Vives-Salut Plena

"Gavarres vives, salut plena per a qui les viu i qui les treballa. Comunicuem, col·laborem, ens coordinem i compartim coneixement"

2018

1. Propòsits del grup i principis de treball

Realitats i patrons històrics

- Limitacions de l'economia forestal (calen sinèrgies amb altres economies)
- Sobra regulació i manca d'eficiència de les administracions (risc d'ofegar les iniciatives)
- Pèrdua de coneixement i oficis
- Pèrdua de lligams
- Desconnexió cultural dels propietaris
- Desconnexió cultural dels pobles del voltant
- Massís vulnerable
- Paisatge en runes
- Ús residencial i lúdic sense retorn per al territori

Atributs escenaris de futur

- Proximitat
- Amb retorn
- Adaptabilitat
- Governança
- Amb iniciatives
- Formació - educació

Certeses transformables

- Revalorització del suro
- Integració sectorial (forestal, turístic, lúdic, cultural)
- Canvi en l'escala de les explotacions forestals (assonacionisme)
- Revalorització del que és proper (km 0)

Incerteses transformables

- Potencial de la biomassa (fred/calor)
- Prevenció del risc d'incendis eficaç
- Re-vinculació des ciutadans i propietaris forestals amb el massís
- Ramaderia i pasturatge com suport a la prevenció d'incendis
- Viabilitat dels cultius d'olivera i vinya
- Model sostenible

Certeses a les que adaptar-se

- Gran incendi
- Increment de la temperatura
- Reducció de les precipitacions
- Més us social i esportiu
- Contenció urbanística
- Restauració i ús dels masos
- Increment del turisme experiencial

Incerteses a les que adaptar-se

- Revalorització forestal
- Canvi climàtic
- Pressió de les infraestructures
- Impacte del model energètic global

Grup 4: Massís Viu - Proper - Reconnectat
"Viu: les Gavarres, a les Gavarres, de les Gavarres. Un massís viu, re-connectat, re-lligat i estimat on floreixen les iniciatives transversals"

2. Pla d'Acció

Grup 4: Massís Viu - Proper - Reconnectat

"Viure les Gavarres, a les Gavarres, de les Gavarres. Un massís viu, re-connectat, re-ligat i estimat on floreixen les iniciatives transversals"

Recursos i grups d'interès:

- Coneixement del medi i l'entorn
- Patrimoni natural i cultural
- Generalitat
- Ajuntaments
- Consells comarcals
- Diputació
- Fons europeus (FEDER , LIFE)
- Museu del Suro
- Associacions propietaris
- Federació Agrupacions de Defensa Forestal (ADF)
- Associació de turisme rural
- Indústria del suro

Reptes a superar

- Excel·lència en els productes i serveis
- Atomització de la propietat forestal
- Gestió i manteniment de les franges anti-incendis

Reptes a superar

- Biodiversitat
- Impacte canvi climàtic (plagues com el còrc del suro)
- Finançament

Objectius i conseqüències desitjades

- Estructurar un model de governança
- Dotar-se d'un marc normatiu transversal
- Crear un "pool" de coneixement - centre de documentació
- Reduir el risc d'incendi
- Dotar-se d'una estructura de gestió operativa
- Generar un pla de comunicació per difusió i promoció

Factors d'èxit

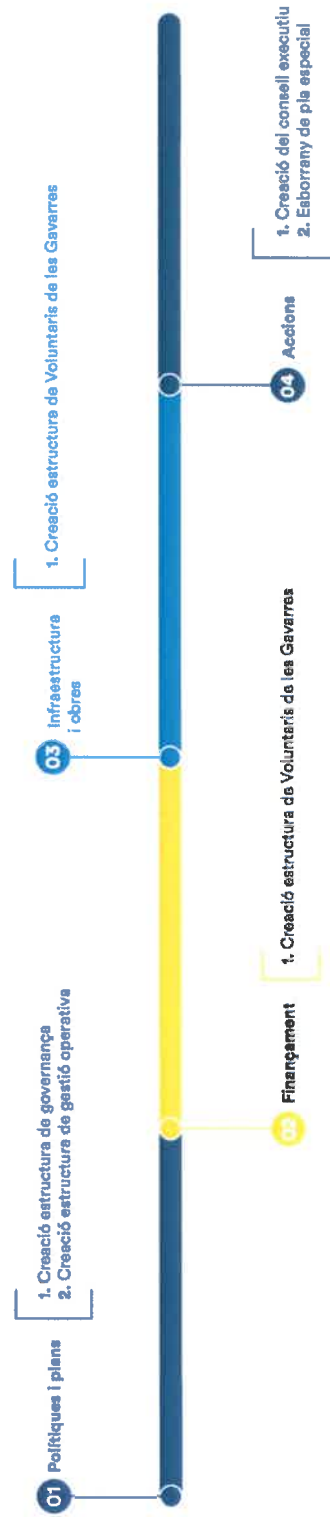
- Creació d'iniciatives intersectorials
- Serveis del Consorci
- Creació d'agrupacions de propietaris
- Vincle i estima local

3. Accions

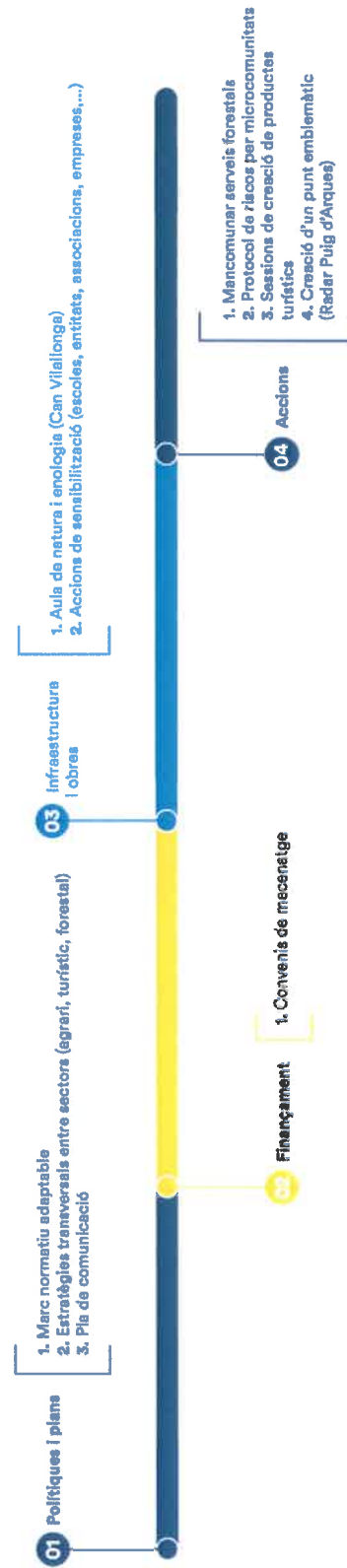
2018

Grup 4: Massís Viu Proper -Reconnectat

"Viure les Gavarres, a les Gavarres, de les Gavarres. Un massís viu, re-connectat, re-ligat i estimat on floreixen les iniciatives transversals"

2019

1. Propòsits del grup i principis de treball

Realitats i patrons històrics

- Manca d'infraestructures i comoditats
- Descapitalització forestal als anys 50
- Desplaçament de població al sector turístic
- No hi ha retorn econòmic de l'activitat al massís
- Sense recursos per electrificació i pavimentació
- Abaratiment dels productes fustaners
- Manca d'indústria consumidora de fusta
- El massís s'ha convertit en quasi un parc urbà
- Desplaçament del sector primari i abandonament del medi
- Massís com un gran productor d'energia que no aprofitem
- Alta freqüentació i dues realitats molt distants
- Problemes fitosanitaris vinculats al canvi climàtic
- Reducció de recursos hídrics

Atributs escenaris de futur

- Sostenibilitat
- Resiliència
- Economia local i circular
- Rendibilitat
- Cultura - lleure
- Ofertar productes
- Atraure turisme
- Suro-turisme-aigua

Grup 5: Per unes Gavarres sostenibles ecològicament i econòmicament

“ Activar els fluxos i el paper de connector del massís, pujant persones i baixant productes i energia ha estat la clau del canvi.”

Certes transformables

- Decrement de la despoblació
- Increment de l'ús del bosc com a font d'energia
- Increment de l'ús del suro
- Increment de l'ús de la fusta
- Increment del turisme i les seves necessitats
- Increment de les infraestructures
- Increment de la capacitat d'autoprotecció dels incendis
- Increment de la desvinculació de la propietat
- Increment de l'associacionisme
- Increment de l'interès pel massís des d'altres àmbits (arqueològic, botànic...)

Certes a les que adaptar-se

- Gran incendi / Increment de la temperatura
- Reducció de les precipitacions

Incerteses transformables

- Increment de la despoblació rural
- Millora en les infraestructures
- Financament públic
- Gestió cinegètica
- Interès del propietari privat

Incerteses a les que adaptar-se

- Increment de la humitat ambiental
- Impacte del canvi climàtic en les espècies forestals
- Règim de pluges

2. Pla d'Acció

Grup 5: Per unes Gavarres sostenibles ecològicament i econòmicament

“Activar els fluxos i el paper de connector del massís, pujant persones i baixant productes i energia ha estat la clau del canvi.”

Recursos i grups d'interès:

- Coneixement emprenedor
- Coneixement en la gestió de l'aigua
- Indústria del Suro
- Restauradors
- Hotelers
- Productors locals
- Consorci forestal
- ADF's
- Productors de biomassa
- Coneixement del medi i l'entorn
- Patrimoni natural i cultural
- Generalitat
- Ajuntaments
- Consells comarcals
- Diputació

Objectius i conseqüències desitjades

- Potenciar l'activitat cinegètica
- Foment del turisme
- Millora de la biodiversitat
- Producció local
- Activar la producció de pinyoners
- Ús energètic de la biomassa
- Revalorització del suro
- Reducció del dèficit hídric

Reptes a superar

- Absentisme de la propietat
- Participació de la propietat

Reptes a superar

- Risc incendi forestal
- Complexitat d'actors

Factors d'èxit

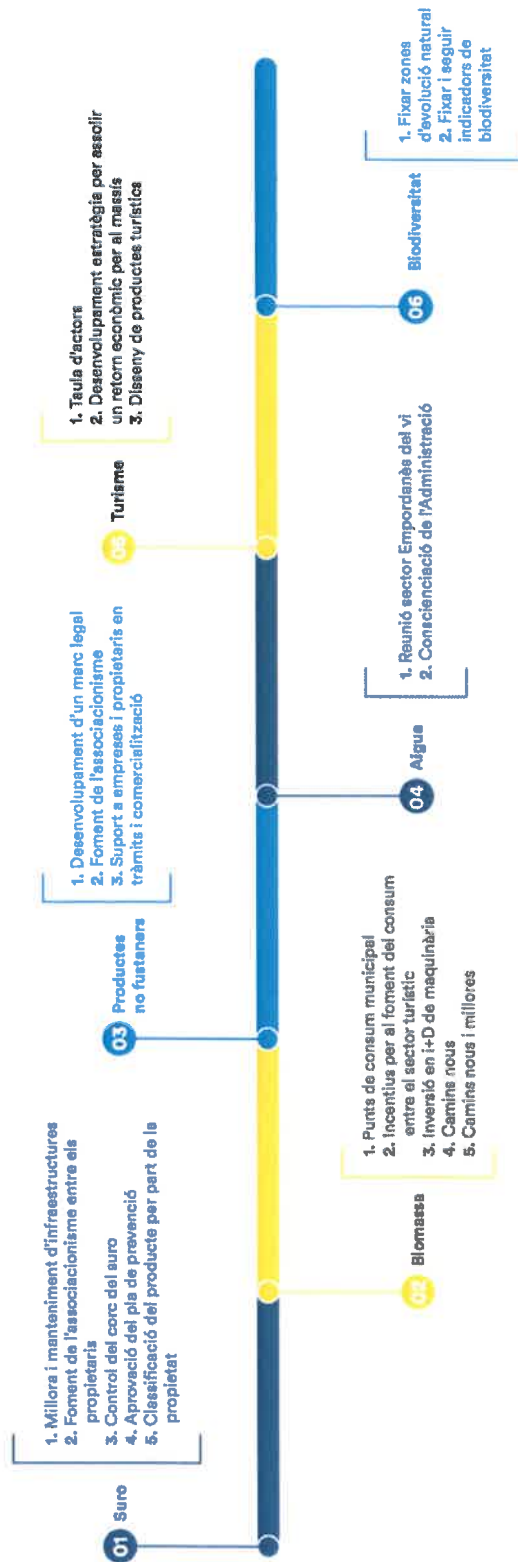
- Alts consums energia i productes locals
- Alta població còmplice
- Increment demanda suro
- Turisme i consum de proximitat

3. Accions

2017

Grup 5: Per unes Gavarres sostenibles ecològicament i econòmicament

"Activar els usos i el paper de connector del massís, pujant persones i baixant productes i energia a estat la clau del canvi."

“Resultats comuns als 5 grups de treball”

Realitats i patrons històrics

- Increment incontrolat de l'ús públic del massís
- Desconnexió del sector turístic amb el massís
- Baixa rendibilitat (sense ajuts no es treballa el bosc/ús social i turístic no reverteix en el bosc)
- Desconnexió de la societat amb les Gavarres
- Desconnexió cultural dels propietaris
- Desplaçament del sector primari i abandonament del medi
- Existeixen molts actors sense ordre
- Manca de recursos per a la gestió
- Naturalització sense precedents en les darreres dècades
- Reducció recursos hídrics
- Sobrefreqüentació i parc urbà
- Taxa turística no reverteix
- Limitacions de l'economia forestal
- Desplaçament de la població cap al sector turístic

Atributs escenaris de futur

- Governança compartida
- Economia circular
- Sustentável
- Suro com a element diferenciador
- Divulgatui
- Proximitat
- Turisme actiu
- Paisatge cultural
- Finançable i autosostenible
- Participat i integrador

“Resultats comuns als 5 grups de treball”

Recursos i grups d'interès:

- Coneixement en comunicació i màrqueting
- Coneixement sobre el suro
- Generalitat
- Ajuntaments
- Consells comarcals
- Diputació
- Fundació Nando - Elsa Peretti
- Focus Englehörn
- Associacions propietaris
- Federació de Agrupacions de Defensa Forestal (ADF)
- Associació de turisme rural
- Associació Costa Brava Hotels
- Patronat Turisme Costa Brava
- Associació de càmpings de Girona
- Mitjans de comunicació
- Agents de gestió cultural
- FOEC
- PIMEC
- Cambra de comerç
- Retecork
- Icsuro
- Aecork
- Coneixement sobre actius culturals i patrimonials
- Anàlisi sobre governança
- Planificació finques
- Estudi aplicacions biomassa
- Estudi LIFE sobre el suro
- Estudi prevenció d'incendis
- Coneixement en gestió forestal
- Coneixement en gestió d'aigua
- Capacitat tècnica i de gestió
- Grups excursionistes
- Grups esportius
- Indústria del suro
- Coneixement emprenedor
- Restauradors
- Hotelers
- Productors locals
- Diputació

Objectius comuns

- Desenvolupar un model de governança compartida
- Desenvolupar una marca que comuniqui i impulsi la proposta de valor de Gavarres
- Desenvolupar productes turístics innovadors que pivotin sobre la triada natura-cultura-salut d'aquest territori suer únic
- Desenvolupar les condicions necessàries per fer néixer iniciatives transversals entre els diferents actors que conformen la realitat de les Gavarres
- Incentivar l'associacionisme entre els propietaris forestals de Gavarres
- Dissenyar un marc normatiu que impacti en l'ordenació, conservació i desenvolupament sostenible del territori.
- Desenvolupar les condicions per convertir Gavarres en un generador de coneixement, innovació i desenvolupament
- Foment de la producció i gestió agroforestal (suro, productes fustaners, vinya, caça,...)

Conclusions

La conclusió, com gairebé sempre que es tracta d'un repte sistèmic, és que es requereix d'una transformació, d'una recomposició forçosament gradual de recursos i relacions, més que d'una actuació aïllada.

Es proposa doncs donar resposta a les propostes co-creades pels participants a partir de l'establiment d'un espai de trobada multisectorial on poder imaginar, discutir, prototipar i provar aquestes iniciatives.

Idealment aquest espai hauria de contenir i permetre:

- Metodologies àgils de desenvolupament de projectes.
- Un lideratge distribuït que habiliti tots els actors.
- Assegurar que els resultats i aprenentatges són a disposició de tothom.
- Establir paràmetres senzills de governança que permetin arribar a acords de forma àgil amb aquells actors interessats.
- Autonomia màxima dels actors per pactar entre ells superant així una regulació centralitzada que freni l'escalabilitat i la innovació.

Futurable

Si s'observen les conseqüències desitjades / objectius establerts per als diferents grups de treball, destaquen una sèrie d'elements que tenen en comú la transversalitat d'actors i sectors econòmics alhora que la necessitat d'una visió holística de la realitat que s'intenta transformar.

Aquesta voluntat de transformació coincideix amb la visió sistèmica sota la que ha estat plantejat aquest procés de co-creació d'escenaris de transformació.

Relacionem a continuació els aspectes crítics identificats per tal de crear un espai on desenvolupar aproximacions sistèmiques i transformar realitats amb molta història al darrere i per tant, molta inèrcia en els seus usos i costums, en la seva cultura en definitiva:

- **Espai Experimental:** On es promouen processos per als que no existeix d'entrada, un disseny detallat de les fites i els resultats que es volen generar. Per tant, la màxima prioritat es idear, produir i validar prototips que es puguin iterar fins trobar la solució apropiada.
- **Amb un espectre social ampli:** On s'incorporen actors de diferents sectors que treballen de forma col·lectiva superant així les limitacions dels grups d'experts en el mateix àmbit i s'incorporen tantes visions i experiències com angles té el repte a transformar.
- **Mirada sistèmica:** analitzar l'entorn en el seu conjunt, treballar en les causes i no en els símptomes per generar valor a l'ecosistema.
- **Esperit cooperatiu:** Aportar i capturar valor de la comunitat que hi treballa i de les solucions desenvolupades per als seus membres.

- **Grup alineat:** On el compromís dels actors que hi participen neix de l'alineament sobre els valors que comparteixen.
- Amb un **lideratge distribuït:** Centrat en el procés i obert als resultats on la prioritat és habilitar l'autonomia i la co-creació dels equips.
- **Estructura Nodal:** On els projectes particulars s'entenen com a part d'un context més ampli i integral.
- **Hibridació:** On es persegueix el valor que es genera en la intersecció d'actors i disciplines.

Annex I: Resum entrevistes

Resum de les entrevistes realitzades per al projecte PRODAPRI promogut per l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic i el Consorci de les Gavarres :

Introducció

Es presenta una compilació no atribuïda de les diferents respostes que els participants del taller dels dies 15 i 16 de març ens van donar en les entrevistes mantingudes com a treball previ al taller.

L'objectiu d'aquestes entrevistes era tenir una visió general dels diferents punts de vista i sensibilitats dels participants que conformeu el grup de treball del taller.

D'aquesta manera, aquest primer recull permetrà una primera presa de consciència per part de tots els participants de les múltiples realitats i punts de vista que conflueixen en l'escenari que volem transformar, en aquest cas el Massís de les Gavarres.

Pregunta 1: Principals aspectes estratègics a tenir en compte en la gestió dels boscos

- Convertir la gestió forestal en una inversió en comptes d'un cost
- Definir quins objectius persegueix aquesta gestió, tenint en compte la realitat econòmica i social
- Les condicions ambientals actuals i futures
- Visió extractiva - si no hi ha benefici no hi ha actuació
- Risc d'incendis -> bloqueig cultural en pro de la gestió forestal
- Donar sortida al suro
- Solucionar la necessitat de cuidar el paisatge com a principal element de venda per a la indústria terciària (turisme) per part d'una indústria que ha provocat que el medi ambient estigui abandonat.
- Gestió de realitats contraposades
- Fer diferents polítiques forestals en funció de l'ús del bosc (productiu vs. lúdic)
- Definir els serveis ambientals que es desitgen per al bosc
- Definir criteris de quins espais es protegeixen i quins no (Pilot Montseny de co-creació de prioritzacions davant d'una emergència d'incendis)
- Gestionar a partir dels objectius que es tingui per al bosc
- Tenir clara la visió sistèmica: exemple gestió de l'aigua
- No parlem de boscos, sinó de quelcom que ha recrescut després d'un abandonament, i per tant s'hi ha d'intervenir.
- Propietat del sòl (privada i atomitzada)
- Dificultat en introduir productes al mercat per preus poc competitius
- Buscar més factors productius
- Començar a acceptar la impossibilitat de gestionar tota la superfície forestal
- La gestió ha d'estar dirigida amb un objectiu

- Planificació prèvia
- Àmbits que decideixen l'impacte: tècnic, conservacionista, sectors productius (forestal, turisme...), gestió d'incendis
- Treballar més la cultura forestal
- Històricament els boscos han estat subministradors d'energia. Al 1950 s'abandona l'explotació energètica del massís. L'efecte de tal·lar bosc i produir energia té un efecte immediat en la quantitat d'aigua disponible (l'emmagatzemada i l'aigua de condensació)
- Tenim una sureda que pot treballar amb la mà d'obra
- Convertir en factor productiu el nou tipus de turisme d'esport
- Gent que viu i treballa a les Gavarres (masovers, caçadors) que podrien fer molt
- Tota una població sota el radar que podria ser un recurs de mà d'obra per cuidar el parc
- Oficialitzar l'economia submergida del bosc (bruc, pinya)
- Prevenció d'incendis: gestió forestal vinculada a explotació econòmica de les propietats privades / gestió massa forestal / gestió d'infraestructura
- Nous mercats que tenim abandonats: bolets, cacera, pagaments per serveis ambientals, fixació de CO₂, biodiversitat, pinyons, tòfona
- Proveir dels serveis i materials que la societat demanda
- Acceptar que el bosc mediterrani té poca capacitat de proveir béns
- Potenciar el mercat dels bolets, la gent està disposada a pagar per bolets
- Context d'incertesa davant de perturbacions no previstes i poder dissenyar boscos més complexos
- Decidir què volem mantenir, ja que intentar mantenir el que no es pot mantenir és innocent.
- Decidir en invertir entre gestió o extinció
- Cada cop que no permetem que l'ecosistema tingui la seva perturbació, li estem restant resiliència.
- Gestió: mantenir un ecosistema viu.
- Estructura de mosaic
- Introducció espècies dins del seu rang
- Estructures més complexes
- Potenciar el suro català
- Estratègic per recuperar la indústria del suro: extracció del suro, període de creixement del suro, plaga corc del suro
- Treballar la pedagogia - educació
- Abandonament total per part de la població perquè el turisme és més fàcil i rendible
- Un aspecte molt important seria la línia de fixar població
- Reinvertir part dels beneficis del bosc en la seva gestió
- Biodiversitat
- Ús públic
- La sostenibilitat de la gestió en el temps

- Incorporar des de ja mateix el condicionant del canvi climàtic
- Tinença de la propietat
- La relació cost-benefici de l'explotació forestal negativa
- El patrimoni cultural-natural present al massís
- La memòria dels oficis de la gent que hi havia treballat és un actiu que s'ha de posar en valor
- Freqüentació de l'espai i l'ús públic (bolets, curses,) compatible amb la conservació.
- Despoblació del massís
- Conservació patrimoni arquitectònic
- Turisme sostenible
- Les entitats que treballen per a la gestió forestal: Consorci, ADF, etc
- Suro com a element estratègic molt important pel territori
- Turisme i espai de lleure com a nous aprofitaments
- Ús espai productiu
- Sureda com a hàbitat d'interès comunitari
- Posar l'accent sobre la conservació dels boscos: Garantir el bosc i la seva resiliència (incendis, canvi climàtic), garantir la seva conservació
- Que tota l'acció que es fa pugui tenir un mínim retorn per a la propietat
- La subvenció no és el futur, cal generar nous mercats per als productes i subproductes perquè no calgui estar subvencionant constantment.

Pregunta 2: Per on començaries?

- Baixar densitats per guanyar resiliència davant de la falta d'aigua
- Afavorir la diversitat d'espècies
- Recuperar la cultura de gestió del bosc per part dels propietaris
- Curses de bicicletes
- Curses de cavalls
- Fa falta prioritzar. El problema és que molts boscos són privats i no es pot prioritzar lliurement. Tampoc és possible gestionar una parcel·la sense tenir en compte les parcel·les del costat. Es podria proposar als propietaris formar agrupacions per poder fer actuacions coordinades.
- Zonificar per zones segons la factibilitat dels tres tipus de serveis (serveis de matèries primeres com fusta i bolets, serveis recreatius i serveis de regulació)
- Obrir el debat sobre per què tots els diners van destinats a apagar incendis i no a gestionar boscos.
- Delimitar el risc de sobreprotecció
- Que no es necessitin diners públics per fer la gestió
- Mobilitzar la propietat
- Objectius concrets definits per la propietat, relacionar la participació segons la seva participació econòmica i execució posterior
- Generalitzar la gestió forestal

- Hi ha gent vivint dins de l'espai (bàsicament segones residències, estrangera i classe alta) totalment desvinculada del sector primari.
- Foc, desertificació, activitats humanes no respectuoses amb el medi
- No tots els propietaris forestals tenen capacitat per a gestionar el bosc (avançar els diners, manca de viabilitat econòmica)
- Manca relligar els interessos de tots els actors, a dia d'avui els actors no estan alineats
- Que a partir d'ara conservi la seva essència d'una forma respectuosa amb la història i que el desenvolupament que pugui tenir en un futur sigui sostenible.
- La pèrdua de la vida a l'interior del massís
- Manca de coordinació entre els diferents actors (cas de les ADF)
- La degradació del patrimoni del massís
- Manca de recursos
- Que acabi essent un parc temàtic
- La manca de gestió dels boscos
- Incendis
- Massificació sense que l'ús públic estigui ben ordenat
- El canvi del paisatge per culpa del canvi climàtic que ja està passant

Pregunta 3: Quina és la teva principal preocupació?

- La quantitat de paràmetres que no controlem (canvi climàtic)
- Pressió social, usos del bosc poc compatibles, manca de recursos destinats a aquesta gestió
- La gestió forestal no és econòmicament rendible, per tant necessita diners públics o inventar nous mecanismes de finançament
- Manca de sensació de projecte comú, la gestió actual es la suma d'una suma de decisions compartimentades
- "Apaguem focs" en tots els sentits
- Aigua
- Gestió
- Incertesa sobre el canvi climàtic
- El substrat de les Gavarres té poca capacitat de resistir la sequera
- Aproximació amb una visió més funcional a la gestió forestal
- Política pública forestal reactiva
- El sector productiu marca l'agenda
- Incorporar la visió sistèmica a la planificació / gestió forestal
- Exponencialitat del canvi climàtic
- Grans incendis
- Preservació de boscos centenaris
- Conflicte entorn urbà - entorn forestal
- L'abandonament forestal de les Gavarres

- Conservació activa
- La pèrdua de coneixement per part dels propietaris forestals de com fer anar els seus boscos
- “Jo no puc viure de la meva finca”
- Hi ha molta pressió social de la gent de ciutat quan venen de forma lúdica
- Execució de tot el que està planificat
- Governança del bosc
- Aconseguir eradicar el corc del suro, els incendis, i la sobreprotecció que puguin tenir les Gavarres (els usos actuals de les Gavarres quedarien limitats, com una expropiació encoberta)
- Grans incendis que estan per venir

Pregunta 4: Què impossibilita assolir-los?

- “Lobbies” potents
- Multivariables superposades
- Nous usos del bosc relativament nous
- Propietat atomitzada (solució associacions de propietaris per extensió d’incendis)
- Falta de conscienciació de la societat (necessita estar conscienciada per poder fer pressió sobre els polítics)
- La tecnologia per explotar les Gavarres no és la mateixa que s’utilitza per explotar altres boscos del món
- Tema qualitat de suro (nivell de densitat perquè triga 30 any més a fer-se)
- Cultura d’accés lliure al bosc
- Poder donar eines als propietaris forestals per fer una gestió més tècnica i amb més coneixement de causa (gestió més propera a la natura)
- L’atomització de la propietat és més excusa que no pas una realitat que no es pugui salvar
- Diferencial entre el tempo polític i el temps de retorn de les inversions en gestió forestal (es més vistós els 25 helicòpters volant pel cel)
- Com a sector silvícola tenim molt poca influència sobre l’administració i en els polítics
- Si estiguéssim dins el Departament de Territori els arguments no serien només econòmics (0,02 del PIB), sinó que al ser el 60% del territori, tindria molta més importància el què fem per gestionar-lo millor.
- Falta d’emprenedoria al sector primari

Pregunta 5: Descriu un escenari òptim i realista per al 2025

- Canvi de mentalitat social (actualment no hi ha unitat i els grups d’interès només veuen la seva pròpia perspectiva). Consensuar un projecte públic que obligui l’administració (en sentit ampli i transversal de tots els departaments) a posar-se les piles i permeti alinear la resta d’actors.
- La comunitat viu tranquil·lament a la muntanya, la gent ha de tornar a la muntanya. Hi ha molts masos, camins i un territori semblant al suís.

- Generació de ninis recuperada perquè els hem vinculat a l'economia local.
- Destinar diners públics per accionar dinàmiques i no per mantenir estructures no autosuficients
- Cooperatives de propietaris forestals que ja són urbans i s'han desconnectat
- Planificació a escala de país.
- Zonificació.
- Àmplies zones de renaturalització del bosc amb presència de bestiar.
- Divisió del territori en grans franges per evitar grans incendis
- Al 2025 haurem perdut el pànic a l'incendi (i això no vol dir que no hi hagin incendis), perquè són uns boscos als quals hem tret l'energia i els hem transformat en uns captadors d'aigua atmosfèrics
- Hem après a vendre l'energia que en trèiem
- Carbó extret de forma biotecnològica amb pellets
- Planificació a mig-llarg termini
- Gestió única del massís (fins ara va per administracions)
- Provocar un sentiment de responsabilitat dels municipis cap al parc natural
- Model suís: desenvolupament d'una indústria de muntanya
- Indústria desenvolupada de la fusta.
- Conscienciació del món urbà
- Que la gent pagui per serveis
- Estructura de paisatge estructurada de manera que quan hi hagi un incendi no serà un drama perquè serà el que tocava cremar aquest any
- Una societat no obsessionada en defensar tot allò que s'està perdent sinó en crear un projecte de futur.
- Plantejament de mecanismes creatius de projecció futura. Els mecanismes de defensa són estàtics, no ens fan moure cap a endavant, i per poc que canviïn les variables ja es perd.
- Trobar altres sortides al suro que no siguin taps
- Estratègia de país consensuada i a llarg termini
- Una societat educada en la necessitat de gestió dels boscos
- Boscos plens de gent i amb 10 o 15 oficis dins del bosc
- Les suredes estan sanes, els espais agrícoles estan restaurats, hi ha cases de natura, observació d'ocells, redescobrir el món de les plantes, hem re-connectat amb la natura, carreteres amb cotxets, moltes casetes, línies elèctriques soterrades. Estem dedicats al tema de la natura i la cura dels boscos.
- El consumidor català valora el que surt dels seus boscos, fuster de barri amb fusta catalana, el món de la construcció compta amb materials renovables a partir de la fusta.
- Una part de les necessitats d'energia surten de biomassa km 0
- La propietat s'ha sabut organitzar com altres sectors del primari (oli, vi etc)
- Relació entre ciutat i bosc íntima, on han entès la relació entre accés a aigua i gestió dels boscos, esbarjo, etc.

- Sentiment de co-responsabilitat ciutat-bosc
 - Boscos més ben estructurats i més madurs
 - Poder tenir un paisatge en mosaic agroforestal (més biodiversitat, prevenció incendis)
 - Activitat humana moderna i tecnològica convivint amb el bosc i treien el màxim profit del bosc d'una forma pròxima i sostenible.
 - Un model de gestió des del territori amb una governança des del Consorci amb sintonia amb el sector privat i que això permeti desenvolupar tots els plans que tinguem per executar.
 - Un espai amb ús públic i ben ordenat, amb un clar vincle amb la societat civil, un espai que tingui vida.
 - Un espai natural ben conservat, com a destinació de primer ordre a nivell internacional, amb una marca reconeguda on es puguin oferir tot tipus de productes turístics sostenibles que sedueixi tot tipus de públics.
 - Gestionar, esponjar el bosc, mosaic forestal, treure 2 de cada 3 arbres, fer rompudes
 - Un patrimoni cuidat
 - Recuperar les Gavarres de fa 50 anys, treballades, gestionades
 - Camins públics ben gestionats, accessos i senders ben gestionats
 - Haver establert els mecanismes perquè els propietaris poguessin gestionar activament els boscos.
 - Hi comença a haver una sensació des del món local què cal gestionar el massís
 - Acompanyament del Consorci o d'un altre ens amb les feines forestals que cal fer per a fer front als efectes del canvi climàtic
-

Relació d'entrevistats

Albert Duch	Tècnic Patronat Turisme Costa Brava	Jordi Sargatal	Director General Grup Mascort
Albert Hereu	Gerent de l'ICSURO	Josep Maria Tusell	Responsable tècnic del Consorci Forestal de Catalunya (CFC)
Annaïs Pascual	Directora Cooperativa Idària	Juan Luis Abián	Director-gerent del Centre de la Propietat Forestal (CPF)
Bàrbara Hallé	Presidenta Costa Brava Hotels	Kathrin Schmidhauser	Propietaria Turisme Rural i propietaria forestal
Carles Castell	President Europarc i Cap d'oficina de la Diputació de Barcelona	Lluís Coll	Tècnic del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC)
Conxita Esteba	Propietària forestal	Marc Castellnou	Cap de l'àrea del grup d'actuació forestal (GRAF) dels bombers de la Generalitat
David Meya	Responsable de Boscos a Girona (DAAM)	Marc Marí	Cap Medi Ambient DiGi
Eduard Plana	Responsable àrea incendis forestals del CTFC	Marc Sureda	Cap de comunicació Consorci
Eloi Madrià	Representant Consell Cooperació Consorci	Marc Vilahur	President Xarxa Custòdia Territori i Director Fund. Emys
Enric Bisbe	Tècnic patrimoni natural Consorci Gavarres	Maria Piferrer	Tècnica patrimoni cultural Consorci Gavarres
Fermí Santamaria	President Consorci	Martí Boada	Doctor en ciències ambientals a l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (ICTA-UAB)
Francesc Cano	Responsable mobilització de biomassa (DAAM)	Martí Vallés	Alcalde Cassà de la Selva
Francesc Gallart	Grup d'hidrologia superficial i erosió	Melcior Soler	Propietari forestal, President Federació ADF Gavarres i empresari
Francesc Giró	Acció Natura	Narcís Prat	Catedràtic ecologia aquàtica UB
Javier Retana	Director del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)	Oriol Granyer	Tècnic patrimoni natural Consorci Gavarres
Joachim Englert	Social Forest	Oriol Vilalta	Director Pau Costa Foundation
Joan Botey	Propietari Turisme Rural i propietari forestal	Paolo Manzin	Gerent Eccociwine i Patró NaEP Foundation
Joan Puig	President AECORK (patronal del suro)	Pilar Llorens	Grup d'hidrologia superficial i erosió
Jordi Boncompte	Propietari forestal i membre ADF	Salvi Casas	Alcalde Cruïlles, Monells, Sant Sadurní de l'Heura
		Xavier Albertí	President DO Empordà

Annex II: Material gràfic (document a part)
